

OBRZĘD BŁOGOSŁAWIENSTWA WDÓW

WYDANIE STUDYJNE

WARSZAWA 2008

Obrzęd opracowany przez Komisję
ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski

WPROWADZENIE OGÓLNE

I. STAN WDÓW WE WSPÓLNOCI LUDU BOŻEGO

1. „Począwszy od czasów apostołskich dziewice i wdowy chrześcijańskie powoływane przez Pana, by poświęcić się Mu w sposób niepodzielny w większej wolności serca, ciała i ducha, podejmowały za aprobatą Kościoła decyzję życia w stanie dziewictwa lub dozgonnej czystości „dla Królestwa niebieskiego” (Mt 19, 12)¹.

2. Pełne ufności i pokory oddanie Bogu ukazane w życiu wdowy było wielką wartością już w czasach Starego Testamentu, który w wielu miejscach przedstawia sposób życia, różne wartości i problemy wdowiego stanu. W ten sposób Bóg chciał, abyśmy poznali Jego zamiśl wobec stanu wdowiego oraz zrozumieli znaczenie łaski i odpowiedzialności, które przez ten stan wnosi do historii zbawienia.

Tak było w przypadku Tamar, wdowy po Onanie, która wróciła do domu ojca i poddała się przepisom Prawa (Rdz 38), czy w przypadku mądrej wdowy z Tekoa, wspomnianej w Drugiej Księdze Samuela, która wyjednała dla Absaloma przebaczenie i pojednanie (14), czy Noemi, żony Elimeleka i jej teściowej moabitki Rut – wzorowi wierności wobec rodzinnych więzów (1). Trzeba też wspomnieć wdowę z Sarepty, która podczas wielkiej suszy spotkała proroka Eliasza i ukazała swoją postawą cenne zalety hojności i ufności w Bożą Opatrzność, które zostały nagrodzone cudem wskrzeszenia jej syna (1 Krl 17, 17-24). Podobnie wdowa Judyta (Jud 8, 2-8), żyjąca w czystości, która może być porównana z inną wdową, Anną prorokinią, jaka pojawia się w Ewangelii na samym początku życia Pana Jezusa (Łk 2, 36-38). Anna jest chwalona jako osoba święta, ponieważ zostawszy bardzo wcześnie wdową po swoim jedynym mężu, zachowała żarliwą wiarę i wybrała wdowią wstrzemięźliwość, umacniając się modlitwą zanoszoną dniem i nocą, podczas służby Bogu w jerozolimskiej świątyni. Otrzymała ona łaskę rozpoznania Mesjasza, a opowiadanie o Nim innym ludziom stało się jej misją. Obwieściła przyjście Zbawiciela tym, którzy na Niego czekali. Tak jak w przypadku Judyty służba Bogu stała się służbą braciom.

3. Kobieta poświęcona Bogu, jak naucza święty Paweł, jest uznawana za świątynię Ducha Świętego. W Pierwszym Liście do Tymoteusza (5, 3-16) Apostoł wyznacza kierunki działania duszpasterskiego i określa warunki, jakie muszą spełniać wdowy pragnące należeć do tej instytucji. Oprócz przymiotów jakimi powinni jaśnieć wszyscy ochrzczeni, wymaga się od nich, aby miały

---

¹ Katechizm Kościoła Katolickiego nr 922.

odpowiednio zaawansowany wiek, były wcześniej tylko jeden raz zameżne i przejawiały zapał do pełnienia dzieł miłosierdzia chrześcijańskiego.

4. Na temat wdowieństwa, jako stanu poświęconego Bogu, mówili już w II wieku pisarze kościelni. Ukazywali je jako odpowiedź kobiety na wezwanie Boże do poświęcenia się Jezusowi Chrystusowi, który w ten sposób pozwala wdowie stać się ołtarzem Boga. Orygenes radził wdowom, aby przyjmując to wezwanie składały ślub. Przez niego uczynią podjęte dzieła jeszcze miłszymi Bogu i wzmocnią w sobie odwagę do ich pełnienia.

Św. Ambroży napisał traktat o wdowach, w którym opisuje zasługi wdowieństwa przyjętego z miłości do Boga i nakłania wdowę, aby wytrwała w nowym stanie, uświęcając go rozwijaniem zalet jemu właściwych.

Św. Augustyn, mówiąc o stanie wdowieństwa, nie ma na myśli każdej kobiety, której zmarł mąż, ale rozważa sytuację kobiety, która po śmierci męża, dokonuje wolnego wyboru życia w czystości i wiąże się przysięgą, aby na tak wybranej drodze ascetycznej wędrówki dążyć do doskonałości i zjednoczenia z Bogiem. Augustyn podkreśla, że takiemu ślubowi czystości, uznanemu i pobłogosławionemu przez Kościół, zawsze przypisywano wielką wartość. Dlatego ekskomunikowano wdowy, które po swojej benedykcji ponownie zawierały małżeństwo. Wyższość wdowiego stanu nad ponownym małżeństwem pochodzi według tego Ojca Kościoła z faktu, że wdowa jest poświęcona Bogu, a Bóg jest na pierwszym miejscu przed wszystkim innym. Mądra wstrzeźliwość – mówił św. Augustyn – jest łaską od Boga. Rozwija się ją poprzez życie oddane modlitwie oraz przez rozważanie słowa Bożego, które jest pokarmem dla duszy, i przez które Bóg mówi do człowieka, objawiając mu swoje zbawcze plany. Pobłogosławiona wdowa nieustannie poszukuje Boga i powierza Mu wszystko: swoje myśli, uczucia i sprawy.

Św. Franciszek Salezy porównywał kobiety podejmujące tę drogę życia do wonnych fiołków, zasadzonych w ogrodzie Kościoła.

5. Sobór Watykański II przypomniał w Konstytucji duszpasterskiej o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et Spes*, że „wdowieństwo przyjęte mężnie jako przedłużenie powołania małżeńskiego będzie szanowane przez wszystkich”². Skoro wdowieństwo widzi Kościół jako kontynuację powołania małżeńskiego, rozumie je jako wezwanie otrzymane od Boga, po którym musi nastąpić akceptująca je odpowiedź człowieka. «Tak» powiedziane Bogu nie może wynikać z niczego innego, jak tylko z serca poruszonego miłością do Tego, który woła kochając i kocha wołając. Pobłogosławiona wdowa jest osobą wybraną przez Boga, z Jego hojnej miłości i dla objawienia tej miłości w świecie, przez co otrzymuje właściwą sobie misję³. Z tego też powodu wdowę uważa się za dar dany Kościołowi i światu. Przez nią w jeszcze

² Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym nr 48.

³ Tamże nr 41.

pełniejszym świetle ukazuje się ludziom rzeczywistość Kościoła, jako ludu pielgrzymującego ku Chrystusowi chwalebnemu.

II. KOGO MOŻNA WŁĄCZYĆ DO STANU WDÓW

6. Do stanu wdów pobłogosławionych w specjalnym obrzędzie można dopuszczać kobiety żyjące w świecie, które:
- a) Żyły raz w sakramentalnym związku małżeńskim, który ustał z powodu śmierci męża.
  - b) Według ogólnej opinii przez swój wiek, roztropność i obyczaje dają rękojmię, że wytrwają w życiu czystym oraz poświęconym służbie Kościołowi bliźnim.
  - c) Zdobyły odpowiednią wiedzę o pobłogosławionym wdowieństwie i zostały przygotowane do podjęcia zobowiązań stanu.
  - d) Mają co najmniej sześćdziesiąt lat.
  - e) Zostały dopuszczone do pobłogosławionego stanu wdów przez biskupa ordynariusza miejsca.
7. Do biskupa należy ustalenie sposobu, w jaki wdowy prowadzące życie świeckie mają się zobowiązać do zachowania czystości na zawsze.

III. GŁÓWNE OBOWIĄZKI WDÓW

8. Wdowy poświęcone Bogu z natchnienia Ducha Świętego składają przyrzeczenie życia w tym stanie, aby zachowując czystość i całkowicie oddając się Bogu, jeszcze bardziej kochać Chrystusa i lepiej służyć bliźnim. Zgodnie ze swoim stanem powinny oddawać się pokucie, dziełom miłosierdzia, apostołstwu i gorliwej modlitwie.

Szczególną troską winny otaczać swoich bliskich oraz ludzi chorych i w podeszłym wieku, przychodząc im z pomocą. Podejmowane przez nie dobre dzieła, z jednej strony wzbogacają ich własne życie duchowe i pomagają im dojrzewać, z drugiej zaś pozwalają pociągać innych ludzi do posłuszeństwa miłosierdziu, którym same są napełnione.

9. Zaleca się, aby wdowy dla lepszego spełniania obowiązku modlitwy odmawiały codziennie Liturgię Godzin, a przynajmniej Jutrznę i Nieszpory. W ten sposób, łącząc swój głos z głosem Chrystusa – najwyższego Kapłana oraz Kościoła świętego, będą nieustannie wielbić Ojca niebieskiego i wypraszać zbawienie świata.

IV. SZAFARZ OBRZĘDU

10. Szafarzem obrzędu błogosławieństwa wdów jest biskup ordynariusz miejsca. Inny biskup może przewodniczyć obrzędowi za zgodą biskupa diecezjalnego.

W uzasadnionych sytuacjach biskup miejsca może też delegować prezbitera, który na mocy zlecenia kieruje życiem wdów pobłogosławionych w diecezji i sprawuje pieczę nad ich formacją albo jest jednym z jego najbliższych współpracowników.

V. FORMA OBRZĘDU

11. Do błogosławienia wdów stosuje się obrzęd, na który składają się następujące części:

- a) Wezwanie wdów.
- b) Homilia lub przemówienie przedstawiające ludowi i samym wdowom wartość pobłogosławionego wdowieństwa.
- c) Pytania, które biskup zadaje wdowom, aby stwierdzić, czy od tej pory chcą żyć w czystości i prowadzić życie zgodne z wybranym stanem.
- d) Wezwanie Ducha Świętego.
- e) Uroczyste błogosławieństwo, w którym Matka Kościół błaga Ojca niebieskiego o hojnie dary dla wybranych wdów.
- f) Przekazanie znaków wdowieństwa, które są symbolami wewnętrznego poświęcenia: krzyża i księgi Liturgii Godzin.
- g) Modlitwa wdów za ich zmarłych mężów, którą w uzasadnionych przypadkach można opuścić.

VI. FORMULARZ MSZALNY

12. Gdy przypada uroczystość albo niedziela Adwentu, Wielkiego Postu lub wielkanocna, bierze się formularz z dnia. Można jednak zastosować związane z obrzędem formuły w Modlitwie eucharystycznej i w końcowym błogosławieństwie.

13. W pozostałe dni, jeżeli kalendarz liturgiczny na to pozwala, można się posłużyć jednym z formularzy Mszy okolicznościowych, zwłaszcza formularzami: za Kościół, za świeckich, za rodzinę, o uproszenie miłości, albo sprawować jedną z Mszy o Najświętszej Maryi Pannie, podanych w Mszale Rzymskim lub Zbiorze Mszy o Najświętszej Maryi Pannie. Liturgię słowa, zbudowaną z dwóch lub trzech czytań, bierze się z lekcjonarza podanego w tej księdze.

14. Ponieważ liturgia słowa dostosowana do błogosławieństwa wdów ma wielkie znaczenie dla wyjaśnienia znaczenia wdowieństwa i jego roli w życiu Kościoła, w dni wymienione w punkcie 12 można wybrać jako drugie czytanie jedno z czytań podanych w lekcjonarzu tego obrzędu. Nie można tego uczynić w Triduum Paschalne, w uroczystość Narodzenia Pańskiego, Objawienia, Wniebowstąpienia, Zesłania Ducha Świętego, Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa oraz w inne uroczystości nakazane.
15. Używa się szat koloru białego, chyba że jest to niedziela Adwentu, Wielkiego Postu lub uroczystość, w którą nakłada się szaty innego koloru.

VII. PRZYGOTOWANIE OBRZĘDU

16. W dogodnym dniu poprzedzającym obrzęd błogosławieństwa, kobiety mające wejść w stan wdów przedstawiają się biskupowi, który jako pasterz i ojciec diecezji odbywa z nimi rozmowę.
17. Ponieważ pobłogosławione wdowy służą dziełom diecezjalnym i biskup dopuszcza je do stanu wdów, obrzęd powinien się odbyć w kościele katedralnym, chyba że okoliczności i miejscowe zwyczaje przemawiają za wyborem innego kościoła.
18. Obrzęd błogosławieństwa wdów należy go sprawować w dni, w które wierni mogą się zgromadzić liczniej. Szczególnym czasem błogosławienia wdów jest święto Ofiarowania Pańskiego, a także dni, w które oddawana jest cześć Najświętszej Maryi Pannie albo jakiejś Świętej jaśniejącej cnotami wdowiego stanu.
19. Obrzęd odbywa się podczas liturgii słowa, po Ewangelii. Należy go sprawować przy katedrze biskupa. Dla ułatwienia wiernym udziału w obrzędzie można ustawić krzesło dla biskupa przed ołtarzem.
20. Należy przygotować tyle chleba i wina do konsekracji, aby wystarczyło dla posługujących, dla wdów przyjmujących błogosławieństwo, a także dla ich rodzin i bliskich.
21. Oprócz tego, co jest potrzebne do sprawowania Mszy świętej pod przewodnictwem biskupa, należy przygotować:
- a) Księgę *Obrzędy błogosławieństwa wdów*.
  - b) Krzesła dla kandydatek do błogosławieństwa w nawie kościoła oraz w prezbiterium, tak, aby wierni dobrze widzieli wszystkie czynności liturgiczne.
  - c) W odpowiednim miejscu dla każdej wdowy krzyż i księgę Liturgii Godzin.

OBRZĘDY WSTĘPNE

22. Gdy lud się zgromadzi i wszystko zostanie przygotowane, wyrusza przez kościół procesja na wejście, w której zaraz za krzyżem idą wdowy mające przyjąć błogosławieństwo. W tym czasie wykonuje się śpiew na wejście.

23. Kiedy procesja dojdzie do prezbiterium, wszyscy oddają cześć ołtarzowi i zajmują swoje miejsca. Wyznaczona osoba może wskazywać wdowom przygotowane dla nich krzesła w nawie kościoła.

Biskup staje przy katedrze i rozpoczyna obrzędy wstępne. Śpiewa się hymn Chwała na wysokości, z wyjątkiem okresu Adwentu lub Wielkiego Postu.

LITURGIA SŁOWA

24. Podczas liturgii słowa wszystko odbywa się w zwykły sposób, aż do Ewangelii włącznie.

25. Jeśli nie obowiązują czytania z danego dnia, należy wziąć dwa lub trzy czytania spośród przewidzianych na Mszę z obrzędem błogosławieństwa wdów.

BŁOGOSŁAWIENSTWO WDÓW

WEZWANIE WDÓW

26. Po Ewangelii biskup otrzymuje mitrę i jeśli błogosławieństwo ma się odbyć przed ołtarzem, przechodzi do przygotowanego tam krzesła. Wdowy mające przyjąć błogosławieństwo wychodzą na środek i oddają cześć ołtarzowi. W tym czasie śpiewa się hymn albo antyfonę.

1. Chryste, wszechświata Stwórco i Zbawienie,
Władco niebiosów, ziemi oraz morza,
Kiedy sławimy hymnem Twoją chwałę,
Przebacz nam winy!

2. W kruchych naczyniach skrywasz swe klejnoty:
Słabe niewiasty darzysz wielką mocą,
Aby skromnością mogły świat zwyciężyć
Dzięki Twej łasce.

3. Dajesz im ufność, że posiadą w niebie
Wieniec nagrody wysłużony w trudzie;
Tam już w pokoju będą się radować
Twoim królestwem.

4. Cześć i majestat Ojcu wszechmocnemu,
Chwała Synowi razem z Duchem Świętym,
Który zapala płomień swej miłości
W sercach pokornych. Amen.

Albo:

Radować się będę z Twego miłosierdzia, Panie, * bo wejrzałeś na pokorę swojej służebnicy. (O. W. Alleluja).

Można też śpiewać inną odpowiednią pieśń albo zachować milczenie.
Po śpiewie hymnu biskup siada.

27. Diakon staje w odpowiednim miejscu i wzywa wybrane wdowy. Może to uczynić przywołując je z imienia i nazwiska:

Niech przystąpią wdowy mające otrzymać błogosławieństwo.

Każda kandydatka staje przed biskupem i odpowiada:

Jestem.

Wezwana wdowa składa biskupowi ukłon i odchodzi na swoje miejsce.

HOMILIA, CZYLI PRZEMÓWIENIE

28. Wszyscy siadają, a biskup przemawia do wdów i zgromadzonego ludu, ukazując wartości wdowieństwa poświęconego Bogu dla uświęcenia osobistego oraz dla dobra całego Kościoła. Może to uczynić następującymi słowami:

Drodzy bracia i siostry! Zgromadziliśmy się przy ołtarzu Chrystusa, aby uczestniczyć w błogosławieństwie wdów. Pragną one naśladować te świątobliwe kobiety, które Pismo Święte ukazuje jako przykład życia poświęconego Bogu, rodzinie i innym ludziom.

Już w Starym Przymierzu Bóg objawił wartość wdowieństwa. Młoda i piękna wdowa Judyta, poświęcając całą siebie Bogu, stała się – jak zauważa święty Hieronim – figurą Kościoła, który odcina głowę szatanowi. Ten błogosławiony orszak wdów dawnego Prawa, zamyka Anna prorokini, która przez całe swoje długo trwające wdowieństwo służyła Bogu w jerozolimskim przybytku, w postach i modlitwach, dniem i nocą; i przez to dostąpiła łaski, aby jako pierwsza z kobiet przyjąć w świątyni Zbawiciela świata.

Cierpienia ewangelicznej wdowy z Nain, która przeżywała śmierć jedyne go syna, Chrystus odmienił w radość, wskrzeszając jej dziecko do życia. Czynem tym przywrócił jej nadzieję, a wszystkim wdowom, pragnącym żyć dla swoich dzieci i wnuków, dodał siłę, umacniając ich wiarę w Boże miłosierdzie.

Uboga wdowa, która wrzuciła do skarbony świątynnej dwa pieniążki, została pochwalona przez Chrystusa i ukazana wszystkim, jako wzór pełnego zaufania Bożej Opatrzności i bezgranicznego poświęcenia.

Dlatego od samego początku Kościoła, postępując zgodnie z regułą apostołską, błogosławił wdowieństwo wybrane ze względu na królestwo Boże, a czcigodni Ojcowie – jak święty Augustyn – sławili wdowią wstrzemięźliwość, jako dobro większe, niż małżeńska skromność.

Zwracam się więc do was, drogie wdowy! Po śmierci swoich mężów, za których szczerze się modlicie, zapragnęłyście poświęcić swoje życie Bogu. Kościół chce przyjąć wasze oddanie i prosi pokornie Ojca niebieskiego, aby napełnił was Duchem Świętym.

Prosiłyście już o dary Ducha Świętego Pocieszyciela, zawierając sakramentalny związek małżeński. Otrzymałyście wtedy łaskę uczestnictwa w oblubieńczej miłości Chrystusa do Kościoła. Miłując męża, miłowałyście w nim także samego Zbawiciela. Kiedy zaś wasi mężowie odeszli do Pana, same także pragniecie całkowicie oddać się Chrystusowi i prosicie o nowe dary Ducha, dzięki czemu wasz związek z Chrystusem jeszcze bardziej się umocni, a wasza służba Kościołowi będzie bardziej owocna.

Naśladujcie z całą gorliwością Maryję, która według tradycji, po śmierci męża Józefa, pozostała sama. Pod krzyżem na Golgocie, przeżywając bolesną mękę i śmierć swego Syna, przyjęła za swe dzieci wszystkich ludzi i stała się dla nich najlepszą Matką. Do końca swoich dni, aż do chwalebego wniebowzięcia, wiernie wypełniała zadania, które Bóg Jej powierzył w tym ostatnim etapie jej ziemskiego życia.

Wpatrujcie się w przykład prorokini Anny i trwajcie na osobistej modlitwie, pamiętając o pouczeniu, jakie dał święty Franciszek Salezy, że prawdziwa wdowa powinna być wdową nie tylko ciałem, ale i sercem, zachowując niezłomną wolę pozostania w tym stanie, aż do śmierci.

Oddawajcie chętnie potrzebującym wasz wdowi grosz, którym jest nie tylko pomoc materialna, lecz także piękna służba rodzinie i wspieranie apostołskich dzieł Kościoła.

Gdy zaś nadejdzie czas szczególnego cierpienia, pamiętajcie, że Chrystus, który wskrzesił z martwych syna ewangelicznej wdowy, nie zostawi was bez pomocy. Będzie przy was, aby umocnić wasze serca i zjednoczyć wasze cierpienia ze swoją zbawczą ofiarą krzyża.

A wy, drodzy wierni, z miłością otaczający te wdowy, które są waszymi krewnymi lub znajomymi, wspierajcie je swoją modlitwą i zawsze przychodźcie im z pomocą, kiedy osamotnione w swoim wdowieństwie, będą jej potrzebowały. Niech w codziennym życiu doświadczają, że są we wspólnocie miłujących się braci, aż nasz Pan i Zbawiciel, któremu w nowy sposób oddają swoje życie, zaprowadzi je do swego królestwa, gdzie spotkamy tych, którzy nas poprzedzili w drodze, i wraz z całą wspólnotą zbawionych, będziemy na wieki wysławiać miłosierdzie Ojca.

PYTANIA

29. Po homilii wdowy stają przed biskupem, który zadaje im następujące pytania:

Biskup:

Drogie siostry, Pan wezwał was, abyście dzisiaj publicznie wyraziły wolę ściślejszego z Nim zjednoczenia przez wejście w stan wdów pobłogosławionych i w ten sposób były we wspólnocie Kościoła, oczekującego na powrót Boskiego Oblubieńca, znakiem nadziei i radości. Dlatego pytam każdą z was:

Czy chcesz wejść do grona wdów, aby podjąć wezwanie do jeszcze gorliwszego udziału w pełnieniu prorockiej, kapłańskiej i królewskiej misji Chrystusa, w którą zostałeś włączona przez chrzest?

Wdowy odpowiadają razem: Chcę.

Biskup: Czy chcesz postępować drogą doskonałego naśladowania Chrystusa, żyjąc według rad ewangelicznych?

Wdowy: Chcę.

Biskup: Czy chcesz trwać na modlitwie i czynić pokutę, mając za wzór święte wdowy, aby w ten sposób wypraszać miłosierdzie Boże dla świata?

Wdowy: Chcę.

Biskup: Czy chcesz z ochotą pełnić uczynki miłosierdzia wobec swoich bliskich i wszystkich potrzebujących pomocy, kierując się miłością, która jest cierpliwa, wszystko znosi i przetrzyma?

Wdowy: Chcę.

Biskup: Czy chcesz ofiarować swoje trudy i cierpienia za zbawienie swoje i innych oraz zachować posłuszeństwo wobec swojego biskupa?

Wdowy: Chcę.

Biskup i wszyscy obecni odpowiadają: Bogu niech będą dzięki.

WEZWANIE DUCHA ŚWIĘTEGO

30. Wszyscy wstają. Biskup wzywa zgromadzonych do modlitwy:

Prośmy, najmilsi, Ducha Świętego, aby wylał swoje dary na te wdowy, by ich miłość do Chrystusa, Boskiego Oblubieńca, przez Niego umocniona, była znakiem królestwa Bożego na ziemi.

Biskup zdejmuje mitrę i wszyscy śpiewają hymn.

1. O Stworzycielu Duchu przyjdź
Nawiedź dusz wiernych Tobie krąg,
Niebieską łaskę zesłać racz
Sercom, co dziełem są Twych rąk.
2. Światłem rozjaśnij naszą myśl
W serca nam miłość świętą wlej,
I wątłą słabość naszych ciał
Pokrzep stałością mocy swej.
3. Daj nam przez Ciebie Ojca znać,
Daj, by i Syn poznany był.
I Ciebie, jedno tchnienie Dwóch,
Niech wyznajemy z wszystkich sił. Amen.

MODLITWA BŁOGOSŁAWIENSTWA

31. Wdowy mające przyjąć błogosławieństwo klękają. Biskup rozłożywszy ręce odmawia nad nimi modlitwę:

Boże, Ty stworzyłeś wszystko, co istnieje, * a człowieka ukształtowanego na Twój obraz i podobieństwo, * powołałeś do udziału w swoim Boskim życiu.

Ty przez swego Syna, Jezusa Chrystusa, * obmyłeś ludzi z brudu grzechu i wyzwoliłeś ich z mocy szatana, * oświeciłeś serca i umysły słowem prawdy * i wezwałeś do postępowania drogą doskonałego zjednoczenia z Tobą.

Ty posyłasz do naszych serc Ducha Pocieszyciela, * aby w nas przebywał, jak w żywej świątyni, * w której składana jest duchowa ofiara z życia czystego i miłego Tobie.

Od Ciebie pochodzą wszelkie dobre natchnienia i postanowienia. * Ty sam wzbudziłeś pragnienie pełniejszego oddania się Tobie w sercach tych wdów, * które dzisiaj pokornie proszą o Twoje błogosławieństwo.

Już przez sakrament małżeństwa uświęciłeś ich ludzką miłość, * aby związane ze swoimi mężami w jedno ciałem i duszą, * spełniały w świecie swoje posłannictwo * i przez zaślubiny były obrazem związku Chrystusa z Kościołem. * A teraz, kiedy odwołałeś ich mężów z tego świata, * powołujesz je na drogę doskonalszego naśladowania Zbawiciela, * przez włączenie do wspólnoty wdów.

Ojczyźnie nieskończenie dobry, * ześlij swoje błogosławieństwo na te wdowy, * poświęć je i umocnij darami Ducha Świętego, * aby aż do śmierci dochowały wierności złożonym dzisiaj przyrzeczeniom. * Udziel im łaski pokory, posłuszeństwa i wielkoduszności. * Zachowaj w nich szacunek dla wstydlivosti i umacniaj umiłowanie czystości. * Niech w pogodzie ducha przyjmują doświadczenie samotności, * a dolegliwości i cierpienia podeszłego wieku, jednoczą z bolesną męką Odkupiciela. * Niech oddane modlitwie, pokucie i dziełom miłosierdzia, wpatrują się w niebo, * które jest ojczyzną pielgrzymów tej ziemi.

Pomóż im naśladować ewangeliczne wdowy, * które trwały na modlitwie, * dzieliły się swoim wdowim groszem z potrzebującymi * i doznawały szczególnej pomocy ze strony Zbawiciela.

Spraw, aby umocnione przykładem i wstawiennictwem Najświętszej Maryi, Matki Twego Syna, * wysławiały Cię pieśniami, * adorowały milczeniem, * oddawały Ci chwałę swoją pracą * i uwielbiły całym życiem, * aż osiągną pełnię życia i miłości w zjednoczeniu z Tobą * i wejdą do wspólnoty Świętych. * Przez Chrystusa, Pana naszego.

Wszyscy: Amen.

WRĘCZENIE ZNAKÓW STANU WDOWIENSTWA

32. Wdowy wstają i podchodzą kolejno do biskupa, który każdej wręcza krzyż, mówiąc:

Droga siostrze, przyjmij ten krzyż * i wpatruj się zawsze w Chrystusa Pana. * On uleczy twoje rany i doda orle skrzydła twojemu życiu, * aż do tej chwili, kiedy na twoje wołanie odpowie: * Powstań! Oto przychodzę!

Wdowa odpowiada: Amen.

33. Następnie biskup podaje wdowom księgę Liturgii Godzin, mówiąc:

Przyjmij księgę modlitwy Kościoła; * niech chwała Pana nieustannie rozbrzmiewa w twoim sercu, * a z twoich ust niech płynie błaganie o zbawienie całego świata.

Wdowa odpowiada: Amen.

34. Jeżeli jest większa liczba wdów, można podczas wręczania krzyża i księgi Liturgii Godzin śpiewać psalmy lub stosowne pieśni.

MODLITWA ZA ZMARŁYCH MĘŻÓW

35. Jeśli okoliczności za tym przemawiają, wdowy klękają razem pośrodku prezbiterium i odmawiają wspólnie modlitwę za swoich zmarłych mężów:

Najłaskawszy Panie, * do Ciebie należymy i w życiu i w śmierci; * racz obdarzyć szczęściem wiecznym naszych zmarłych mężów, * z którymi byliśmy połączone sakramentalnym węzłem, * i podtrzymuj w nas nadzieję, * że kiedyś spotkamy się z nimi * oraz naszymi braćmi i siostrami, * w wiecznym odpoczynku Twojego królestwa. * Który żyjesz i królujesz na wieki wieków. * Amen.

36. Po modlitwie, a jeśli ją opuszczono, po wręczeniu księgi Liturgii Godzin, wdowy udają się do przygotowanych dla nich miejsc w prezbiterium i tam uczestniczą w modlitwie wiernych.

MODLITWA POWSZECHNA

Biskup zdejmuje mitrę, wstaje i rozpoczyna modlitwę powszechną. Wezwania podaje diakon albo można je powierzyć nowo pobłogosławionym wdowom.

37. FORMUŁA 1

Wstęp:

Przez Chrystusa, naszego Mistrza o cichym i pokornym sercu, któremu zależy na każdym człowieku, zanieśmy do najlepszego Ojca wspólne błaganie za wszystkich ludzi, potrzebujących pomocy:

Wezwania:

1. Módlmy się za wielką rodzinę dzieci Bożych, jaką jest Kościół
– aby papież N., nasz biskup N. i wszyscy pasterze, znajdowali w ludziach

poświęconych Bogu gorliwych współpracowników w pełnieniu zlecanej im misji.

2. Módlmy się za pobłogosławione dzisiaj wdowy (N. i N.)
  - aby całkowicie oddały się Chrystusowi, przez modlitwę i pokutę oraz pełnienie posługi miłości wobec bliskich oraz potrzebujących pomocy.
3. Módlmy się za rządzących i kierujących życiem społecznym
  - aby przestrzegając sprawiedliwości i szanując wolność obywateli, otaczali szczególną troską ludzi starszych, osamotnionych, schorowanych i niepełnosprawnych.
4. Módlmy się za opłakujących stratę swoich bliskich, zwłaszcza za rodziców zranionych odejściem dziecka i małżonków rozłączonych przez śmierć
  - aby powierzyli się Zbawicielowi i w Nim odnaleźli ukojenie oraz nadzieję.
5. Módlmy się za naszych bliskich zmarłych, z naszych rodzin, spośród przyjaciół, krewnych i znajomych, (a także za zmarłych mężów pobłogosławionych dzisiaj wdów N. i N.)
  - aby oczyszczeni z win weszli do wspólnoty Świętych i orędownali za nami.
6. Módlmy się za nas, uobecniających na ołtarzu tajemnicę całkowitego ogołocenia Jezusa i oddania swego życia za braci
  - abyśmy potrafili odpowiedzieć na miłość Bożą naszym poświęceniem dla innych.

Modlitwa:

Ojcze, nieskończenie dobry, Ty objawiłeś nam swoją miłość przez Jezusa ukrzyżowanego; bądź uwielbiony w życiu tych, którzy dla zjednoczenia ze Zbawicielem porzucają ziemskie rozkosze i spraw, aby każdy człowiek doświadczał Twojej miłości. Przez Chrystusa, Pana naszego.

Wszyscy: Amen.

38. FORMUŁA 2

Wstęp:

Rozradowani wejściem naszych sióstr na drogę życia jeszcze ściślej zjednoczonego z Chrystusem, połączmy nasze serca i razem wołajmy o pomoc:

Wezwania:

1. Aby sługa sług Bożych, papież N. i wszyscy pasterze coraz bardziej upodabniali się do Chrystusa, Boskiego Oblubieńca Kościoła.

2. Aby we wspólnocie ludu Bożego powiększała się liczba i wzrastała gorliwość wdów poświęconych Bogu ze względu na Jego królestwo.
3. Aby wszyscy chrześcijanie mocno trwali w nadziei zmartwychwstania i życia wiecznego w przyszłym świecie.
4. Aby cała ludzkość cieszyła się życiem w prawdziwej wolności, sprawiedliwości, pokoju i zgodzie.
5. Aby osamotnieni znaleźli przyjaciół, a chorzy i starsi troskliwych opiekunów, wspierających duchowo i materialnie.
6. Aby żyjący z dala od Kościoła i uwikłani w grzechy spotkali ludzi, którzy ich przyprowadzą do Chrystusa.
7. Aby zmarli mężowie wdów składających dzisiaj swoje śluby, razem ze wszystkimi, którzy już odeszli z tego świata, śpiewali pieśń zbawionych w niebieskim Jeruzalem.
8. Aby rodziny i bliscy pobłogosławionych dzisiaj wdów oraz wszyscy tu zgromadzeni odczuwali ojcowską troskę Boga w swoich codziennych potrzebach.

Modlitwa

Panie, Ty troszczysz się o ptaki niebieskie i przyodziewasz lilie polne, daj wszystkim, za których się modlimy, wieść życie ciche i spokojne, bogate w niezniszczalne wartości, aż dojdziemy wszyscy do niewypowiedzianych bogactw Twojego królestwa. Przez Chrystusa, Pana naszego.

Wszyscy: Amen.

LITURGIA EUCHARYSTYCZNA

39. Podczas przygotowania darów nowo ustanowione wdowy przynoszą do ołtarza chleb, wino i wodę do Ofiary eucharystycznej. Dalej odbywa się wszystko w zwykły sposób.

40. W modlitwach eucharystycznych wypada wspomnieć pobłogosławione wdowy według następujących formuł:

a) W 1 Modlitwie eucharystycznej odmawia się specjalną modlitwę:

Boże, przyjmij łaskawie te Ofiarę * od nas sług Twoich i od Twoich służebnic i racz ją uświęcić. * Składamy ją w dniu ich błogosławieństwa, * aby wdowy, które z Twojej łaski dzisiaj ściślej się połączyły z Twoim Synem, * mogły z radością wejść na drogę jeszcze doskonalszego z Nim zjednoczenia. * (Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.)

b) W modlitwie wstawienniczej 2 Modlitwy eucharystycznej po słowach całym duchowieństwem, dodaje się:

Pamiętaj, Boże, o tych wdowach, * które dzisiaj pobłogosławiłeś, aby z żywą wiarą i miłością * wytrwale służyły Tobie i Twojemu ludowi, * ochotnie uczestnicząc w tajemnicy krzyża.

c) W modlitwie wstawienniczej 3 Modlitwy eucharystycznej po słowach i cały lud odkupiony, dodaje się:

Umocnij, Boże, w świętym postanowieniu te wdowy, * które pragną z całego serca * iść za zesłanym przez Ciebie Zbawicielem * i dawać świadectwo życia według Ewangelii * oraz bratniej miłości.

41. Podczas przekazywania znaku pokoju biskup podchodzi do każdej z pobłogosławionych wdów.

42. Komunię świętą nowo ustanowione wdowy oraz ich rodziny otrzymują pod obiema postaciami.

OBRZĘDY ZAKOŃCZENIA

43. Na czas błogosławieństwa wdowy stają przed ołtarzem. Biskup, zwrócony do nich, wyciąga nad nimi ręce i udziela uroczystego błogosławieństwa:

Biskup: Pan z wami.

Wszyscy: I z duchem twoim.

Diakon: Pochylcie głowy na błogosławieństwo.

Biskup: Bóg, który daje święte zamiary i doprowadza je do skutku, * niech was wspiera swoją łaską, * abyście wiernie wypełniały obowiązki waszego powołania.

Wszyscy: Amen.

Biskup: Niech Bóg uczyni was świadkami i znakiem Jego miłości * wobec wszystkich narodów.

Wszyscy: Amen.

Biskup: Niech Bóg uwieczni w niebie więzy, * którymi na ziemi połączył was z Chrystusem.

Wszyscy: Amen.

Biskup: Błogosławieństwo Boga wszechmogącego * Ojca i Syna, + i Ducha Świętego * niech zstąpi na was i pozostanie z wami na zawsze.

Wszyscy: Amen.

Diakon odsyła zgromadzonych.

CZYTANIA BIBLIJNE I ŚPIEWY

Zgodnie z tradycją liturgiczną w Okresie Wielkanocnym nie czyta się ksiąg Starego Testamentu, zaś Ewangelię czyta się według świętego Jana.

PIERWSZE CZYTANIA POZA OKRESEM WIELKANOCNYM

44.

1 KRL, 17, 10-16

Uboga wdowa karmi Eliasza

Czytanie z Pierwszej Księgi Królewskiej

Prorok Eliasz poszedł do Sarepty. Kiedy wchodził do bramy tego miasta, pewna wdowa zbierała tam sobie drwa. Zawołał ją i powiedział: «Daj mi, proszę, trochę wody w naczyniu, abym się napił». Ona zaś zaraz poszła, aby jej nabrać, ale zawołał za nią i rzekł: «Weź, proszę, dla mnie i kromkę chleba!».

Na to odrzekła: «Na życie Pana, Boga twego! Już nie mam pieczywa – tylko garść mąki w dzbanie i trochę oliwy w baryłce. Właśnie zbieram kilka kawałków drewna i kiedy przyjdę, przyrządzę sobie i memu synowi strawę. Zjemy to, a potem pomrzemy».

Eliasz zaś jej powiedział: «Nie bój się! Idź, zrób, jak rzekaś; tylko najpierw zrób z tego mały podpłomyk dla mnie i przynieś mi! A sobie i swemu synowi zrobisz potem.

Bo tak mówi Pan, Bóg Izraela: Dzban mąki nie wyczerpie się i baryłka oliwy nie opróżni się aż do dnia, w którym Pan spuści deszcz na ziemię».

Poszła więc i zrobiła, jak Eliasz powiedział, a potem zjadł on i ona oraz jej syn, i tak było co dzień. Dzban mąki nie wyczerpał się i baryłka oliwy nie opróżniła się, zgodnie z obietnicą, którą Pan wypowiedział przez Eliasza.

Oto słowo Boże.

45.

JDT 8, 5-8; 16, 22-23A

Bogobojna wdowa Judyta

Czytanie z Księgi Judyty

Judyta na dachu swego domu postawiła sobie namiot, nałożyła wór na biodra i nosiła na sobie swoje wdowie szaty. Pościła przez wszystkie dni swojego wdowieństwa, oprócz wigilii przed szabatem i samych szabatów, przededniu nowiu i podczas nowiu oraz oprócz uroczystości i radosnych świąt

domu izraelskiego. Była piękna i z wyglądu bardzo miła. Mąż jej, Manasses, pozostawił jej po sobie złoto, srebro, sługi, służące, bydło i rolę. A ona tym zarządzała. I nie było nikogo, kto by powiedział o niej złe słowo, ponieważ była bardzo bogobojna.

Wielu pragnęło ją wziąć za żonę, ale żaden mężczyzna nie zbliżył się do niej przez wszystkie dni jej życia, począwszy od dnia, w którym zmarł jej mąż Manasses, i połączył się ze swymi przodkami. Była ona bardzo podeszła w latach i dożyła w domu swego męża stu pięciu lat.

Oto słowo Boże.

46.

Iz 55, 1-3. 6-9

Nowe i wieczne przymierze

Czytanie z Księgi proroka Izajasza

Tak mówi Pan:

«Wszyscy spragnieni, przyjdźcie do wody, przyjdźcie, choć nie macie pieniędzy! Kupujcie i spożywajcie, dalejże, kupujcie bez pieniędzy i bez płacenia za wino i mleko! Czemu wydajecie pieniądze na to, co nie jest chlebem? I waszą pracę – na to, co nie nasyci? Słuchajcie Mnie, a jeść będziecie przysmaki i dusza wasza zakosztuje tłustych potraw.

Nakłońcie uszu i przyjdźcie do Mnie, posłuchajcie Mnie, a dusza wasza żyć będzie. Zawrę z wami wieczyste przymierze: są to niezawodne łaski dla Dawida.

Szukajcie Pana, gdy się pozwala znaleźć, wzywajcie Go, dopóki jest blisko! Niechaj bezbożny porzuci swą drogę i człowiek nieprawy swoje knowania. Niech się nawróci do Pana, a Ten się nad nim zmiłuje, do Boga naszego, gdyż hojny jest w przebaczeniu.

Bo myśli moje nie są myślami waszymi ani wasze drogi moimi drogami – wyrocznia Pana. Bo jak niebiosy górują nad ziemią, tak drogi moje – nad waszymi drogami i myśli moje – nad myślami waszymi.

Oto słowo Boże.

PIERWSZE CZYTANIE
W OKRESIE WIELKANOCNYM

47.

AP 21, 1-5A

Przybytek Boga z ludźmi

Czytanie z Księgi Apokalipsy świętego Jana Apostoła

Ja, Jan, ujrzałem niebo nowe i ziemię nową, bo pierwsze niebo i pierwsza ziemia przeminęły, i morza już nie ma. I Miasto Święte – Jeruzalem Nowe ujrzałem zstępujące z nieba od Boga, przystrojone jak oblubienica zdobna w klejnoty dla swego męża.

I usłyszałem donośny głos mówiący od tronu: «Oto przybytek Boga z ludźmi: i zamieszka wraz z nimi, i będą oni Jego ludem, a On będzie „Bogiem z nimi”. I otrze z ich oczu wszelką łzę, a śmierci już nie będzie. Ani żałoby, ni krzyku, ni trudu już nie będzie, bo pierwsze rzeczy przeminęły». I rzekł Zasiadający na tronie: «Oto czynię wszystko nowe».

Oto słowo Boże.

PSALMY RESPNSORYJNE
POZA OKRESEM WIELKANOCNYM

48.

PSALM 27 (26), 1. 4. 5. 8B-9ABC. 9D I 11 (R.: POR. 8B)

Refren: Szukam, o Panie, Twojego oblicza.

Pan moim światłem i zbawieniem moim, *
kogo miałbym się lękać?
Pan obrońcą mego życia, *
przed kim miałbym czuć trwogę?

Refren: Szukam, o Panie, Twojego oblicza.

O jedno tylko proszę Pana, o to zabiegam, †
żebym mógł zawsze przebywać w Jego domu, *
przez wszystkie dni życia,
abym kosztował słodczy Pana, *
stałe się radował Jego świątynią.

Refren: Szukam, o Panie, Twojego oblicza.

W namiocie swoim mnie ukryje *
w chwili nieszczęścia,
schowa w głębi przybytku, *
na skałę mnie wydzwignie.

Refren: Szukam, o Panie, Twojego oblicza.

Będę szukał oblicza Twego, Panie. *
Nie zakrywaj przede mną swojej twarzy,
nie odtrącaj w gniewie Twojego sługi. *
Ty jesteś moją pomocą, więc mnie nie odrzucaj.

Refren: Szukam, o Panie, Twojego oblicza.

I nie opuszczaj mnie, Boże, mój zbawco. *
Naucz mnie swej drogi, Panie,
prostą prowadź mnie ścieżką, *
aby nie zwiedli mnie moi wrogowie.

Refren: Szukam, o Panie, Twojego oblicza.

49. PSALM 40 (39), 2AC I 4AB. 7-8A. 8B-9. 10 I 12 (R.: POR. 8A I 9A)

Refren: Przychodzę, Boże, pełnić Twoją wolę.

Z nadzieją czekałem na Pana, *
i wysłuchał mego wołania.
Włożył mi w usta pieśń nową, *
śpiew dla naszego Boga.

Refren: Przychodzę, Boże, pełnić Twoją wolę.

Nie chciałeś ofiary krwawej ani z płodów ziemi, *
lecz otwarłeś mi uszy,
nie żądałeś całopalenia i ofiary za grzechy. *
Wtedy powiedziałem: «Oto przychodzę.

Refren: Przychodzę, Boże, pełnić Twoją wolę.

W zwoju księgi jest o mnie napisane: *
Radością jest dla mnie
pełnić Twoją wolę, mój Boże, *
a Twoje prawo mieszka w moim sercu».

Refren: Przychodzę, Boże, pełnić Twoją wolę.

Głosiłem Twą sprawiedliwość w wielkim zgromadzeniu *
i nie powściągałem warg moich, o czym Ty wiesz, Panie.
A Ty nie odmawiaj mi, Panie, Twego miłosierdzia, *
niech łaska Twoja i wierność zawsze mnie strzegą.

Refren: Przychodzę, Boże, pełnić Twoją wolę.

50.

PSALM 63 (62), 2. 3-4. 5-6. 8-9 (R.: POR. 2AB)

Refren: Ciebie, mój Boże, pragnie dusza moja.

Boże mój, Boże, szukam Ciebie *
i pragnie Ciebie moja dusza.
Ciało moje tęskni za Tobą, *
jak ziemia zeschła i łaknąca wody.

Refren: Ciebie, mój Boże, pragnie dusza moja.

Oto wpatruję się w Ciebie w świątyni, *
by ujrzeć Twą potęgę i chwałę.
Twoja łaska jest cenniejsza od życia, *
więc słać Cię będą moje wargi.

Refren: Ciebie, mój Boże, pragnie dusza moja.

Będę Cię wielbił przez całe me życie *
i wzniosę ręce w imię Twoje.
Moja dusza syci się obficie, *
a usta Cię wielbią radosnymi wargami.

Refren: Ciebie, mój Boże, pragnie dusza moja.

Bo stałeś się dla mnie pomocą *
i w cieniu Twych skrzydeł wołam radośnie:
Do Ciebie lgnie moja dusza, *
prawica Twoja mnie wspiera.

Refren: Ciebie, mój Boże, pragnie dusza moja.

51.

PSALM 103 (102) 1-2, 8 i 13. 17-18 (R.: 8A)

Refren: Nasz Pan jest dobry i bardzo łaskawy.

Błogosław, duszo moja, Pana *
i wszystko, co jest we mnie, święte imię Jego.
Błogosław, duszo moja, Pana *
i nie zapominaj o wszystkich Jego dobrodziejstwach.

Refren: Nasz Pan jest dobry i bardzo łaskawy.

Miłosierny jest Pan i łaskawy, *
nieskory do gniewu i bardzo cierpliwy.
Jak ojciec lituje się nad dziećmi, *
Tak Pan się lituje nad tymi, którzy się Go boją.

Refren: Nasz Pan jest dobry i bardzo łaskawy.

Łaska zaś Boga jest wieczna dla Jego wyznawców, *
a Jego sprawiedliwość nad ich potomstwem,
nad wszystkimi, którzy strzegą Jego przymierza *
i pamiętają, by spełniać Jego przykazania.

Refren: Nasz Pan jest dobry i bardzo łaskawy.

PSALM RESPONSORYJNY
W OKRESIE WIELKANOCNYM

52. PSALM 23 (22), 1-2AB. 2C-3. 4. 5. 6 (R.: POR. 1)

Refren: Pan mym pasterzem, nie brak mi niczego.

Lub: Alleluja.

Pan jest moim pasterzem: *
niczego mi nie braknie,
pozwała mi leżeć *
na zielonych pastwiskach.

Refren: Pan mym pasterzem, nie brak mi niczego.

Prowadzi mnie nad wody, gdzie mogę odpocząć, *
orzeźwia moją duszę.
Wiedzie mnie po właściwych ścieżkach *
przez wzgląd na swoją chwałę.

Refren: Pan mym pasterzem, nie brak mi niczego.

Chociażbym przechodził przez ciemną dolinę *
zła się nie ulękne, bo Ty jesteś ze mną.
Kij Twój i laska pasterska *
są moją pociechą.

Refren: Pan mym pasterzem, nie brak mi niczego.

Stół dla mnie zastawiasz *
 na oczach mych wrogów;
 namaszczasz mi głowę olejkami, *
 a kielich mój pełny po brzegi.

Refren: Pan mym pasterzem, nie brak mi niczego.

Dobroć i łaska pójdą w ślad za mną *
 przez wszystkie dni mego życia
 i zamieszkam w domu Pana *
 po najdłuższe czasy.

Refren: Pan mym pasterzem, nie brak mi niczego.

DRUGIE CZYTANIA

53.

12, 1-2

Miłość żąda ofiary

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Rzymian

Proszę was, bracia, przez miłosierdzie Boże, abyście dali ciała swoje na ofiarę żywą, świętą, Bogu miłą, jako wyraz waszej rozumnej służby Bożej. Nie bierzcie więc wzoru z tego świata, lecz przemieniajcie się przez odnawianie umysłu, abyście umieli rozpoznać, jaka jest wola Boża: co jest dobre, co Bogu miłe i co doskonałe.

Oto słowo Boże.

54.

Rz 12, 3-13

Różne dary w Kościele

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Rzymian

Bracia:

Mocą łaski, jaka została mi dana, mówię każdemu z was: Niech nikt nie ma o sobie wyższego mniemania, niż należy, lecz niech sądzi o sobie trzeźwo – według miary, jaką Bóg każdemu w wierze wyznaczył.

Jak bowiem w jednym ciele mamy wiele członków, a nie wszystkie członki spełniają tę samą czynność – podobnie wszyscy razem tworzymy jedno ciało w Chrystusie, a każdy z osobna jesteśmy nawzajem dla siebie członkami.

Mamy zaś według udzielonej nam łaski różne dary: bądź dar prorocтва – aby go stosować zgodnie z wiarą; bądź to urząd diakona – dla wykonywania czynności diakońskich; bądź urząd nauczyciela – dla wypełniania czynności nauczycielskich; bądź dar upominania – dla karcenia. Kto zajmuje się rozdawaniem, niech to czyni ze szczodroblivością; kto jest przełożonym, niech działa z gorliwością; kto pełni uczynki miłosierdzia, niech to czyni ochoczo.

Miłość niech będzie bez obłudy. Miejcie wstręt do złego, podążajcie za dobrem. W miłości braterskiej nawzajem bądźcie życzliwi. W okazywaniu czci jedni drugich wyprzedzajcie. Nie opuszczajcie się w gorliwości. Bądźcie płomiennego ducha. Pełnijcie służbę Panu. Weselcie się nadzieją. W ucisku bądźcie cierpliwi, w modlitwie – wytrwali. Zarządzajcie potrzebom świętych. Przestrzegajcie gościnności.

Oto słowo Boże.

55.

1 KOR 7, 7-9. 39-40

Wskazania dla wdów

Czytanie z Pierwszego Listu świętego Pawła Apostoła do Koryntian

Bracia:

Pragnąłbym, aby wszyscy byli jak i ja sam, lecz każdy jest obdarowany przez Boga inaczej: jeden tak, a drugi tak. Tym zaś, którzy nie wstąpili w związki małżeńskie, oraz tym, którzy już owdowieli, mówię: dobrze będzie, jeśli pozostaną jak i ja. Lecz jeśli nie potrafili zapanować nad sobą, niech wstępują w związki małżeńskie. Lepiej jest bowiem żyć w małżeństwie, niż płonać.

Żona związana jest tak długo, jak długo żyje jej mąż. Kiedy mąż umrze, może poślubić, kogo chce, byleby w Panu. Szczęśliwsza jednak będzie, jeżeli pozostanie tak, jak jest, zgodnie z moją radą. A wydaje mi się, że ja też mam Ducha Bożego.

Oto słowo Boże.

56.

1 TM 5, 3-10

Wdowy poświęcone Bogu

Czytanie z Pierwszego Listu świętego Pawła Apostoła do Tymoteusza

Najmilszy:

Miej we czci te wdowy, które są rzeczywiście wdowami. Jeśli zaś jakaś wdowa ma dzieci albo wnuki, niechże się one uczą najpierw pieczołowitości

względem własnej rodziny i odpłacania rodzicom wdzięcznością! Jest to bowiem rzeczą miłą w oczach Bożych.

Ta zaś, która rzeczywiście jest wdową, jako osamotniona złożyła nadzieję w Bogu i trwa w zanoszeniu prośb i modlitw we dnie i w nocy. Lecz ta, która żyje rozpustnie, za życia umarła. I to nakazuj, ażeby były bez zarzutu.

A jeśli ktoś nie dba o swoich, a zwłaszcza o domowników, ten wyparł się wiary i gorszy jest od niewierzącego.

Do spisu należy wciągać taką wdowę, która ma co najmniej lat sześćdziesiąt, była żoną jednego męża, ma za sobą świadectwo o takich dobrych czynach: że dzieci wychowała, że była gościnna, że obmywała nogi świętych, że zasmuconym przysłała z pomocą, że pilnie brała udział we wszelkim dobrym dziele.

Oto słowo Boże.

ŚPIEWY PRZED EWANGELIĄ

57.

MT 11, 25

Aklamacja: (Alleluja, alleluja, alleluja).
Wysławiam Cię, Ojczy, Panie nieba i ziemi,
bo tajemnice królestwa objawiłeś prostaczkom.
Aklamacja: (Alleluja, alleluja, alleluja).

58.

MT 11, 28

Aklamacja: (Alleluja, alleluja, alleluja).
Przyjdźcie do Mnie wszyscy,
którzy jesteście utrudzeni i obciążeni, a Ja was pokrzepię.
Aklamacja: (Alleluja, alleluja, alleluja).

59.

ŁK 9, 24

Aklamacja: (Alleluja, alleluja, alleluja).
Kto chce zachować swoje życie, ten je straci,
a kto starci swe życie z mego powodu, ten je zachowa.
Aklamacja: (Alleluja, alleluja, alleluja).

60.

ŁK 12, 35-40

Aklamacja: (Alleluja, alleluja, alleluja).

Czuwajcie i módlcie się w każdym czasie,
abyście mogli stanąć przed Synem Człowieczym.

Aklamacja: (Alleluja, alleluja, alleluja).

61.

FLP 3, 8-9

Aklamacja: (Alleluja, alleluja, alleluja).

Wyzułem się ze wszystkiego i uznaję to za śmieci,
bylebym pozyskał Chrystusa i w Nim się znalazł.

Aklamacja: (Alleluja, alleluja, alleluja).

CZYTANIA Z EWANGELII

62.

MT 5, 1-12A

Osiem błogosławieństw

✠ Słowa Ewangelii według świętego Mateusza

Jezus, widząc tłumy, wyszedł na górę. A gdy usiadł, przystąpili do Niego Jego uczniowie. Wtedy otworzył usta i nauczał ich tymi słowami:

«Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni.

Błogosławieni cisi, albowiem oni na własność posiadą ziemię.

Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyćeni.

Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.

Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.

Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi.

Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

Błogosławieni jesteście, gdy wam urągają i prześladują was i gdy z mego powodu mówią kłamliwie wszystko złe na was. Cieszcie się i radujcie, albowiem wielka jest wasza nagroda w niebie».

Oto słowo Pańskie.

63.

MT 19, 3-12

Bezzenni dla królestwa niebieskiego

✠ Słowa Ewangelii według świętego Mateusza.

Faryzeusze przystąpili do Jezusa, chcąc Go wystawić na próbę, i zadali Mu pytanie: «Czy wolno oddalić swoją żonę z jakiegokolwiek powodu?»

On odpowiedział: «Czy nie czytaliście, że Stwórca od początku stworzył ich jako mężczyznę i kobietę? I rzekł: Dlatego opuści człowiek ojca i matkę i złączy się ze swoją żoną, i będą oboje jednym ciałem.

A tak już nie są dwojgiem, lecz jednym ciałem.

Co więc Bóg złączył, niech człowiek nie rozdziela».

Odparli Mu: «Czemu więc Mojżesz przykazał dać jej list rozwodowy i odprawić ją?»

Odpowiedział im: «Przez wzgląd na zatwardziałość serc waszych pozwolił wam Mojżesz oddalać wasze żony, lecz od początku tak nie było. A powiadam wam: Kto oddala swoją żonę – chyba że w wypadku nierządu – a bierze inną, popełnia cudzołóstwo. I kto oddaloną bierze za żonę, popełnia cudzołóstwo».

Rzekli Mu uczniowie: «Jeśli tak ma się sprawa człowieka z żoną, to nie warto się żenić».

Lecz On im odpowiedział: «Nie wszyscy to pojmują, lecz tylko ci, którym to jest dane. Bo są niezdatni do małżeństwa, którzy z łona matki takimi się urodzili; i są niezdatni do małżeństwa, których ludzie takimi uczynili; a są także bezzenni, którzy ze względu na królestwo niebieskie sami zostali bezzenni. Kto może pojąć, niech pojmuje».

Oto słowo Pańskie.

64.

MK 12, 18-27

Zmartwychwstanie umarłych

✠ Słowa Ewangelii według świętego Marka

Przyszli do Jezusa saduceusze, którzy twierdzą, że nie ma zmartwychwstania, i zagadnęli Go w ten sposób: «Nauczycielu, Mojżesz tak nam przepisał: „Jeśli umrze czyjś brat i pozostawi żonę, a nie zostawi dziecka, niech jego brat pojmie ją za żonę i wzbudzi potomstwo swemu bratu”.

Otóż było siedmiu braci. Pierwszy pojął żonę, a umierając, nie zostawił potomstwa. Drugi ją pojął za żonę i też zmarł bez potomstwa; tak samo trzeci. I siedmiu ich nie zostawiło potomstwa. W końcu po wszystkich umarła także

kobieta. Przy zmartwychwstaniu więc, gdy powstaną, którego z nich będzie żoną? Bo siedmiu miało ją za żonę».

Jezus im rzekł: «Czyż nie dlatego jesteście w błędzie, że nie rozumiecie Pisma ani mocy Bożej? Gdy bowiem powstaną z martwych, nie będą się ani żenić, ani za mąż wychodzić, ale będą jak aniołowie w niebie. Co zaś tyczy umarłych, że zmartwychwstaną, czyż nie czytaliście w księdze Mojżesza, tam gdzie mowa o krzewie, jak Bóg powiedział do niego: „Ja jestem Bóg Abrahama, Bóg Izaaka i Bóg Jakuba”? Nie jest On Bogiem umarłych, lecz żywych. Jesteście w wielkim błędzie».

Oto słowo Pańskie.

65.

ŁK 2, 36-38

Anna mówiła o Jezusie wszystkim, którzy oczekiwali Mesjasza

✠ Słowa Ewangelii według świętego Łukasza

Gdy Rodzice przynieśli Dzieciątko Jezus do świątyni, była tam prorokini Anna, córka Fanuela z pokolenia Asera, bardzo podeszła w latach. Od swego panieństwa siedem lat żyła z mężem i pozostawała wdową. Liczyła już sobie osiemdziesiąt czwarty lata. Nie rozstawała się ze świątynią, służąc Bogu w postach i modlitwach dniem i nocą.

Przyszedłszy w tej właśnie chwili, sławiła Boga i mówiła o Nim wszystkim, którzy oczekiwali wyzwolenia Jerozolimy.

Oto słowo Pańskie.

66.

ŁK 10, 38-42

Jezus w gościnie u Marty i Marii

✠ Słowa Ewangelii według świętego Łukasza

Jezus przyszedł do jednej wsi. Tam pewna niewiasta, imieniem Marta, przyjęła Go w swoim domu. Miała ona siostrę, imieniem Maria, która usiadłszy u nóg Pana, słuchała Jego słowa.

Marta zaś uwijała się około rozmaitych posług. A stanąwszy przed Nim, rzekła: «Panie, czy Ci to obojętne, że moja siostra zostawiła mnie samą przy usługiwaniu? Powiedz jej, żeby mi pomogła».

A Pan jej odpowiedział: «Marto, Marto, martwisz się i niepokoisz o wiele, a potrzeba mało albo tylko jednego. Maria obrała najlepszą część, której nie będzie pozbawiona».

Oto słowo Pańskie.

67

ŁK 21, 1-4

Wdowi grosz

✠ Słowa Ewangelii według świętego Łukasza

Gdy Jezus podniósł oczy, zobaczył, jak bogaci wrzucali swe ofiary do skarbony. Zobaczył też, jak pewna uboga wdowa wrzuciła tam dwa pieniążki.

I rzekł: «Prawdziwie powiadam wam: Ta uboga wdowa wrzuciła więcej niż wszyscy inni. Wszyscy bowiem wrzucali na ofiarę Bogu z tego, co im zbywało; ta zaś z niedostatku swego wrzuciła wszystko, co miała na utrzymanie».

Oto słowo Pańskie.

68.

J 12, 24-26

Ziarno, które wpadłszy w ziemię obumrze, przynosi plon obfity

✠ Słowa Ewangelii według świętego Jana

Jezus powiedział do swoich uczniów: «Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Jeśli ziarno pszenicy, wpadłszy w ziemię, nie obumrze, zostanie samo jedno, ale jeśli obumrze, przynosi plon obfity.

Ten, kto kocha swoje życie, traci je, a kto nienawidzi swego życia na tym świecie, zachowa je na życie wieczne.

Kto zaś chciałby Mi służyć, niech idzie za Mną, a gdzie Ja jestem, tam będzie i mój sługa. A jeśli ktoś Mi służy, uczci go mój Ojciec».

Oto słowo Pańskie.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE OGÓLNE	2
I. Stan wdów we wspólnocie Ludu Bożego.....	2
II. Kogo można włączyć do stanu wdów.....	4
III. Główne obowiązki wdów	4
IV. Szafarz obrzędu.....	5
V. Forma obrzędu.....	5
VI. Formularz mszalny.....	5
VII. Przygotowanie obrzędu.....	6
OBRZĘDY WSTĘPNE.....	7
LITURGIA SŁOWA	7
BŁOGOSŁAWIENSTWO WDÓW	7
Wezwanie wdów	7
Homilia, czyli przemówienie.....	8
Pytania	10
Wezwanie Ducha Świętego	11
Modlitwa błogosławieństwa	11
Wręczenie znaków stanu wdowieństwa	12
Modlitwa za zmarłych mężów	13
Modlitwa powszechna	13
LITURGIA EUCHARYSTYCZNA	16
OBRZĘDY ZAKOŃCZENIA.....	17
CZYTANIA BIBLIJNE I ŚPIEWY.....	18
Pierwsze Czytania	18
Psalmy responsoryjne.....	20
Drugie czytania	24
Śpiewy przed Ewangelią	26
Czytania z Ewangelii.....	27
SPIS TREŚCI.....	31